

**PETYCJA DO MINISTRA NAUKI W SPRAWIE UZNANIA SYSTEMATYCZNYCH
PRZEGLĄDÓW LITERATURY ZA BADANIA ORYGINALNE W DOROBKU
HABILITACYJNYM/DOKTORSKIM STANOWIĄCE ISTOTNY WKŁAD W ROZWÓJ
DYSCYPLIN NAUK MEDYCZNYCH, O ZDROWIU, KULTURZE FIZYCZNEJ CZY
SPOŁECZNYCH**

Szanowny Panie Ministrze,

My, niżej podpisani przedstawiciele środowiska akademickiego, pragniemy zwrócić się do Pana Ministra z wnioskiem o uwzględnienie **systematycznych przeglądów literatury (SPL)** jako wartościowych badań w dorobku habilitacyjnym i doktorskim. Uważamy, że systematyczne przeglądy literatury stanowią istotny wkład w rozwój nauki, a ich znaczenie dla nauk medycznych, nauk przyrodniczych i społecznych jest nie do przecenienia. W niniejszej petycji przedstawiamy argumenty przemawiające za włączeniem ich do dorobku naukowego oraz porównujemy praktyki w tym zakresie do tych na czołowych światowych uniwersytetach.

1. Znaczenie systematycznych przeglądów literatury

Systematyczne przeglądy literatury (Systematic Reviews) z lub bez meta-analizy to kluczowe elementy **medycyny opartej na dowodach (Evidence-Based Medicine, EBM, ruchu, który w badaniu z 2007 roku w BMJ został uznany za jedno z 10 najistotniejszych „postępów” dla rozwoju ludzkości od 1840 roku (w tej grupie znalazły się też m.in. anestezja, zdrowie publiczne, komputery))**. Stanowią one najbardziej wiarygodne źródło informacji dla praktyki klinicznej, polityki zdrowotnej oraz dalszych badań naukowych. Ich wartość wynika z kilku powodów:

- Umożliwiają **kompleksową ocenę aktualnego stanu wiedzy** na dany temat.
- **Identyfikują luki w dowodach naukowych**, wskazując kierunki przyszłych badań.
- **Zmniejszają potrzebę powielania badań**, optymalizując nakłady na badania naukowe.
- **Pomagają redukować koszty służby zdrowia**.
- **Każdego roku, poprawiają zdrowie i jakość życia setek milionów ludzi na świecie**.
- **Dostarczają syntetycznej wiedzy**, co jest szczególnie istotne dla lekarzy, klinicystów, pacjentów, polityków.
- **80% redaktorów naczelnych czołowych czasopism medycznych naukowych świata np. The Lancet, Annals of Internal Medicine, JAMA, BMJ, itp. uznali w badaniu z 2019 roku, systematyczne przeglądy literatury za badania oryginalne**.

2. Korzyści dla pacjentów i systemu ochrony zdrowia

Uwzględnienie systematycznych przeglądów literatury jako badań oryginalnych, cennych i wartościowych w dorobku naukowym przyniosłoby **wymierne korzyści dla pacjentów oraz systemu ochrony zdrowia**, m.in. poprzez:

- **Skrócenie czasu wdrażania innowacyjnych terapii** – dzięki syntetyzowaniu dostępnych danych lekarze, klinicyści mogą szybciej wdrażać skuteczne metody leczenia.
- **Zmniejszenie kosztów badań klinicznych** – systematyczne przeglądy pozwalają uniknąć zbędnych lub powielających się badań.

- **Lepsze podejmowanie decyzji klinicznych** – klinicyści opierają swoje decyzje na najnowszej, rzetelnie przeanalizowanej wiedzy, co poprawia skuteczność terapii.
- **Zwiększenie bezpieczeństwa pacjentów** – eliminacja nieskutecznych lub szkodliwych terapii na podstawie dostępnych dowodów naukowych.

3. Korzyści dla nauki i rozwoju akademickiego

Systematyczne przeglądy literatury stanowią **niezastąpiony wkład w rozwój nauki**, ponieważ:

- Identyfikują luki w aktualnym stanie wiedzy.
- Stosują rygorystyczne metody zbierania, analizy i syntezy danych.
- **Zwiększają międzynarodową widoczność polskiej nauki**, gdyż systematyczne przeglądy literatury są często cytowane i publikowane w renomowanych czasopismach.

4. Przykłady praktyk na światowych uniwersytetach

Na wielu światowych uniwersytetach, w tym w krajach o najwyższych standardach akademickich, systematyczne przeglądy literatury są **traktowane jako badania oryginalne**. Poniżej przedstawiamy przykłady:

- **Uniwersytety w Australii** (np. Adeleide), **Kanadzie** (np. McMaster), **Holandii** (np. Maastricht, Rotterdam), **Wielkiej Brytanii** (np. York) – uznają SPL za **podstawę uzyskania stopnia naukowego** na poziomie doktoratu (habilitacja w tych krajach nie istnieje).
- **National Institutes of Health (NIH, USA)** – finansuje projekty obejmujące systematyczne przeglądy, traktując je jako istotny element postępu naukowego.

5. Postulat zmiany w polskim systemie naukowym

Obecne recenzenci/pracownicy naukowo-dydaktyczni w Polsce bardzo często marginalizują **wartość systematycznych przeglądów literatury jako badań wartościowych, oryginalnych**, co znacząco ogranicza potencjał naukowców i obniża konkurencyjność polskiej nauki na arenie międzynarodowej. Co więcej, zazwyczaj mylą oni systematyczny przegląd literatury (SPL) z meta-analizą, która jest tylko jednym z wielu etapów SPL (a nie odrębnym rodzajem badania).

Dlatego apelujemy o:

- **Uznanie systematycznych przeglądów literatury za badania oryginalne, wartościowe w dorobku habilitacyjnym i doktorskim, stanowiące istotny wkład w rozwój nauk medycznych, przyrodniczych i społecznych.**
- **Zmiany w kryteriach ewaluacji dorobku naukowego**, aby obejmowały także wysokiej jakości przeglądy systematyczne.
- **Dostosowanie polskich regulacji do międzynarodowych standardów**, aby polska nauka była bardziej konkurencyjna na arenie globalnej.

6. Podsumowanie

Systematyczne przeglądy literatury są **istotnym narzędziem naukowym**, które dostarcza nie tylko podsumowania istniejącej wiedzy, ale także identyfikuje obszary wymagające dalszych badań. Ich wartość dla **pacjentów, systemu ochrony zdrowia i nauki** jest niepodważalna, co zostało potwierdzone przez praktyki na renomowanych światowych uczelniach. Uznanie ich jako badań oryginalnych w dorobku habilitacyjnym **przyczyni się do rozwoju nauki w**

Polsce i zwiększenia jej wpływu na międzynarodową społeczność akademicką. Liczymy na pozytywne rozpatrzenie naszej petycji oraz otwartą debatę na temat przyszłości polskiej nauki. Wierzymy, że wprowadzenie powyższych zmian przyczyni się do dalszego podnoszenia jakości badań naukowych w Polsce oraz ich większej rozpoznawalności na arenie międzynarodowej.

Z poważaniem,

[Redacted signature]

Kraków 27.03.2025

P.S. Petycja również udostępniona na mediach społecznościowych (LinkedIn), stąd liczba mnoga.

P.P.S. [Redacted text]

[Redacted text]

